

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Päivämäärä
3.10.2003

Numero
24/2003

Oikeusministeriö

Viite: OM:n kirje 16.7.2003 Dn:o OM 38/41/2002

ad 38^{6.10.2002}, 41, 2002
OM 38/41/2002
David

LAUSUNTO

Oikeusministeriö on varannut korkeimmalle hallinto-oikeudelle tilaisuuden lausunnon antamiseen oikeudenkäynnin julkisuutta hallintolainkäytössä koskevasta työryhmän mietinnöstä (2003:8).

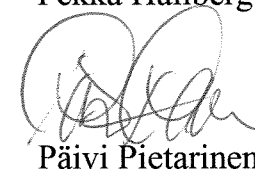
Asiakirjajulkisuus ja lainkäytön julkisuus ovat suomalaisen oikeusvaltion perusarvoja. Oikeudenkäyntien yleisöjulkisuus on tärkeä perusta oikeusturvalle. Tietojen saaminen oikeudenkäynneistä ja tuomioistuinten ratkaisuista perusteluineen mahdollistaa tuomiovallan kontrollin yhteiskunnassa. Sitä kautta myös säilytetään ja rakennetaan luottamusta tuomioistuimiin sekä laajemminkin oikeusjärjestelmän toimivuuteen. Toisaalta myös yksityisyyden suoja on keskeinen perus- ja ihmisoikeus. Yksityisyyden suojaaminen ja tietyissä tilanteissa hallintoviranomaisienkin salassapitointressit voivat edellyttää oikeudenkäynnin julkisuuden rajoittamista oikeusturvan takaamiseksi.

Oikeusministeriön työryhmän ehdotusten tavoitteena on ollut turvata hallintotuomioistuinten asiakirjojen ja etenkin niiden päätösten julkisuus sekä ratkaista samalla julkisuuden ja yksityisyyden suojan välinen ristiriita asianosaisten oikeusturvan takaavalla tavalla. Työryhmän ehdottamien menettelyiden tulee olla riittävän selkeästi määriteltyjä lain tasoisessa säädöksessä. Mietinnön jälkeenkään asiaan jää vielä selvitettäviä kohtia. Korkeimman hallinto-oikeuden hallintoneuvos Pekka Vihervuori, hallintosihteeri Mikko Rautamaa ja tiedotuspäällikkö Timo Ahvenniemi ovat laatineet työryhmän mietinnöstä muistion, jonka toivotaan palvelevan asian jatkovalmistelua. Muistiota on käsitelty korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa 30.9.2003. Muistio lähetetään ohessa.

Presidentti

Pekka Hallberg

Kansliapäällikön sijaisena,
ma. tutkimuspäällikkö

Päivi Pietarinen

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio	Sähköposti
PL 180 00131 HELSINKI	Unioninkatu 16	(09) 185 31	(09) 1853 382	korkein.hallinto-oikeus@om.fi

MUISTIO OIKEUDENKÄYNNIN JULKISUUS HALLINTOLAINKÄYTÖSSÄ -TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ (2003:8)

Taustaa

Oikeudenkäynneissä esille tulevien tietojen julkisuudesta ja salassapidosta on säädetty laissa oikeudenkäynnin julkisuudesta (945/1984). Lisäksi sovelletaan lakia viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki, lakia verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta (1346/1999), lakia sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000) sekä muissa laeissa olevia salassapitosäännöksiä.

Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunta luovutti mietintönsä 7.2.2002 (Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietintö. KM 2002:1).

Korkein hallinto-oikeus antoi Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietinnöstä lausunnon oikeusministeriölle 14.5.2002.

Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä -työryhmä luovutti mietintönsä 3.7.2003.

Yleistä

Oikeudenkäynnin julkisuus hallintolainkäytössä -työryhmä on mietinnössään pohtinut hallintolainkäytössä käsiteltävien tietojen yleisöjulkisuutta ja asianosaisjulkisuutta.

Hallintolainkäyttöasioita käsitellään korkeimman hallinto-oikeuden, alueellisten hallinto-oikeuksien, vakuutusosituksen ja markkinaoikeuden lisäksi tietyissä muutoksenhakulautakunnissa, joissa sovelletaan hallintolainkäyttölakia. Tässä yhteydessä hallintotuomioistuimista esitetty koskee myös muita hallintolainkäyttöviranomaisia.

Työryhmä on ansiokkaasti analysoinut perus- ja ihmisoikeuksien näkökulmasta yksityisyyden suojaa, julkisuusperiaatetta sekä yleisöjulkista oikeudenkäyntiä. Analyysia ei ole tarpeen tässä toistaa.

Yleisöjulkisuus eli ei-asianosaintien tiedonsaantioikeus toteutuu jo nykyään laajasti useissa hallintotuomioistuinten käsittelemissä yhteiskunnallisesti tärkeissä asiaryhmissä. Tällaisia salassapitosäännösten soveltamisen kannalta varsin ongelmattomia asiaryhmiä ovat esimerkiksi ympäristöasiat, kaava-asiat ja kunnallisasiat.

Hallintotuomioistuimet käsittelevät kuitenkin monia asioita, joissa yhtä lailla on kyse yhteiskunnallisesti ja joskus kansantaloudellisestikin merkittävistä asioista, mutta joihin sisältyy salassa pidettäviä tietoja.

Työryhmä on mietinnössään maininnut hallintotuomioistuinten käsittelemiä asiaryhmiä, joissa oikeudenkäyntiaineistoihin ja päätöksiin säännönmukaisesti sisältyy ei-asianosaisilta salassa pidettäviä tietoja:

- verotus;
- lastensuojeluasiat;
- toimeentulotuki;
- kehitysvammaisten erityishuolto;
- vammaispalvelu;
- päihdehuolto;
- omaishoidon tuki;
- hoitoon määrääminen mielenterveysasiassa tai itsemääräämisoikeuden rajoittaminen;
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut;
- vakuutusosituksen ja sen alaiseen muutoksenhakujärjestelmään kuuluvien lautakuntien toimivaltaan kuuluvat asiat;

- ne ulkomaalaisasiat, joissa on kysymys hakemuksesta kansainvälisen suojelun saamiseksi tai perheen yhdistämiseksi kansainvälisen suojelun perusteella taikka henkilön poistamisesta maasta kansallisen turvallisuuden vaarantumisen vuoksi; ja
- evätty turvapaikkahakemus.

Arkaluonteisia tietoja sisältyy sekä luonnollisten henkilöiden että oikeushenkilöiden toimintaan. Lainsäätäjät on salassapitosäännösten avulla halunnut suojata sekä yksityisyyden että liiketoiminnan luottamuksellisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Oikeutettuja salassapitointressejä on myös erällä julkisen vallan käyttäjillä, kuten esimerkiksi ulkoasiain-, poliisi- ja puolustushallinnolla.

Salassapitosäännökset on useimmiten säädetty asianosaisten suojaksi. Asianosaisten lainsäädännössä suojattu oikeus pitää tietojansa salassa yleisöltä muodostaa hallintoviranomaisille ja tuomioistuimille velvollisuuden pitää samat tiedot salassa ei-asianosaisilta. Viranomaiset joutuvat ottamaan salassapitosäännökset huomioon viran puolesta.

On syytä myös muistaa, että oikeudenkäynneissä asiakirjoihin voi sisältyä salassa pidettäviä tietoja, jotka liittyvät johonkin muuhun tahoon kuin oikeudenkäynnin asianosaiseen tai jotka liittyvät henkilöön, jonka kyky puolustaa tietojensa salassapitoa on vajavainen, kuten huostaanotettuun lapseen.

Hallintoviranomaisten ja tuomioistuinten salassapitovelvollisuus mahdollistaa sen, että asianosaiset – niin yksilöt kuin yhteisötkin – voivat tuoda esille arkaluonteisia tietoja, kun heidän/niiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia asioita käsitellään. Luonnollisesti on myös tilanteita, joissa asianosainen luopuu omalta osaltaan vapaaehtoisesti salassapidosta ja pyrkii jopa saamaan asialleen mahdollisimman suuren näkyvyyden joukkoviestimissä.

Tuomioistuimilla ei ole omaa tarvetta pitää yleisöltä salassa tietoja, joita ne käsittelevät oikeudenkäynneissä. Käytännössä niiden ainoa salassapitointressi liittyy neuvottelusalaisuuden säilyttämiseen. Tuomioistuinten velvollisuutena on kuitenkin lainvalmistelun yhteydessä kiinnittää lainsäätäjän huomiota oikeusturvan saatavuuteen.

Hallintolainkäytössä asianosainen hakee muutosta hallintoviranomaisen päätökseen yleensä sillä perusteella, että hallintopäätös ei ole ollut lainmukainen. Asianosainen käyttää silloin Suomen perustuslaissa turvattua muutoksenhakuoikeuttaan. Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on

oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiinsa koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Mikäli arkaluonteiset, hallintoviranomaisvaiheessa vielä ei-asianosaisilta salassa pidetyt tiedot muuttuvat yleisöjulkisiksi, kun asia saatetaan vireille hallintotuomioistuimessa, asianosainen saattaa sen vuoksi luopua muutoksenhausta. Toisin sanoen asianosainen voi joutua luopumaan oikeudestaan hakea muutosta lainvastaiseksi katsomaansa hallintopäätökseen voidakseen säilyttää oikeutensa yksityisyyteen tai liiketoimintansa luottamuksellisuuteen.

Toisaalta on painavia perusteita sillekin, että myös arkaluonteisten, hallintoviranomaisten toiminnassa salassa pidettävien tietojen olisi oltava yleisöjulkisia, kun niitä käsitellään hallintotuomioistuimissa.

Yhteiskunnassa toimivat yksilöt ja yhteisöt saavat tuomioistuinten päätösten kautta tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan. Sen vuoksi esimerkiksi korkein hallinto-oikeus julkaisee ennakkopäätöksistään ratkaisuselosteita vuosikirjassaan, kotisivuillaan ja Finlexissä. Koska ylimmän tuomioistuimen päätöksillä on erityistä merkitystä oikeudenkäytön yhdenmukaisuuden edistämiseksi, ratkaisuselosteita julkaistaan sellaisistakin päätöksistä, joihin sisältyy julkisuuslaissa tai jossakin erityislaissa salassa pidettäviksi määriteltyjä tietoja, mutta silloin nimien sijasta käytetään kirjainsymboleita. Ratkaisuselosteiden julkaiseminen ei kuitenkaan yksin mahdollista sitä, että yhteiskunnassa voidaan riittävästi arvioida tuomiovallan käyttöä.

Valtiollisten tehtävien jako määritellään perustuslain 3 §:ssä. Lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta. Hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti ja valtioneuvosto. Tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuimina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Hallintotuomioistuimet tulkitsevat lainsäätäjän tahtoa eli päättävät niille tulevissa asioissa, ovatko hallintopäätökset olleet lainmukaisia vai lainvastaisia. Tuomiovaltaa käyttävien tuomioistuinten ja muiden lainkäyttöviranomaisten toiminnan on oltava vähintään yhtä yleisöjulkista ja läpinäkyvää kuin hallinnon.

Valtion vallankäytön valvontaa ja kritiikkiä varten myös ei-asianosaiset tarvitsevat tietoja sekä hallintoviranomaisten että tuomioistuinten käsittelemistä asioista. Oikeudenkäynteihin ja tuomioistuinten päätöksiin kohdistuva julkinen keskustelu voi johtaa lainsäädännön muuttamiseen, kuten on

asianmukaista kansanvaltaisessa oikeusvaltiossa. Mahdollisimman laaja yleisöjulkisuus ja sananvapaus ovat edellytyksinä tällaiselle kontrollitehtävän onnistumiselle.

Kuten usein, lainsäätäjä joutuu oikeudenkäyntien julkisuutta koskevaa lainsäädäntöä uudistettaessa sovittamaan yhteen monia erilaisia intressejä. Sen on pyrittävä turvaamaan samalla kertaa sekä yksityisyyden suojaa että julkisuusperiaatteen toteutumista. Perustuslain perusoikeuksien ohella on otettava huomioon kansainvälisissä sopimuksissa määritellyt ihmisoikeudet. Sopimuksista voi oikeudenkäynnin julkisuuden pääsäännön lisäksi poikkeuksellisesti myös aiheutua rajoituksia oikeudenkäynnin julkisuudelle.

Ongelman ytimenä on se, miten niissä hallintotuomioistuinten asiaryhmissä, joissa diaariin, oikeudenkäyntiaineistoihin ja päätöksiin säännönmukaisesti sisältyy ei-asianosaisilta salassa pidettäviä tietoja, turvataan toisaalta arkaluonteisten tietojen suoja, toisaalta riittävä yleisöjulkisuus. Siinä yhteydessä voidaan joutua tekemään valintoja yleisöjulkisuuden eri toteuttamismuotojen välillä.

Työryhmä esittää järjestelmää, jossa salataan tietyissä asiaryhmissä diaarin asianosaistietoja sen mahdollistamiseksi, että joukkoviestintien edustajat ja muut ei-asianosaiset voivat saada myös sellaisia tuomioistuinten päätöksiin ja muihin asiakirjoihin sisältyviä tietoja, jotka ilman nimien salaamista olisi pidettävä salassa. Työryhmän ehdottama malli onkin kohtuullinen kompromissi, jonka pohjalta asian valmistelua voidaan jatkaa. Jatkovalmistelun yhteydessä on myös mahdollista varmistaa, että ehdotus ei ole ristiriidassa EY-oikeuden kanssa.

Seuraavassa on tietyiltä osin arvioitu työryhmän mietintöä ja siihen liitettyjä luonnoksia säännöksiksi tietojen julkisuudesta ja salassapidosta hallintolainkäytössä. Korkeimmalle hallinto-oikeudelle varattaneen aikanaan tilaisuus lausua täsmentyneestä ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle.

Työryhmän ehdotukset

Yleiset säännökset

Työryhmän mietintöön sen liitteenä sisältyy säännösluonnos, jonka 1 §:ssä määritellään säännösten soveltamisala. Soveltamisalamäärittely on sinänsä asianmukainen, mutta tulkinnanvarainen sikäli, että yksiselitteisen selvästi ei ilmene, koskisivatko säännökset hallintolainkäyttöviranomaiselle annettuja ja

sen laatimia asiakirjoja myös siinä varsin tavanomaisessa tilanteessa, että asiakirjat on asian käsittelyn hallintolainkäyttöviranomaisessa päätyttyä palautettu hallintoviranomaiselle joko säilytettäväksi tai asian uudelleen käsittelyä varten. Materiaalisten seikkojen osalta tästä epäselvyydestä ei aiheutune merkittäviä ongelmia, kun työryhmän ehdotukset lähtevät siitä, että asiakirjojen julkisuus ja salassapito määräytyvät hallintolainkäytössä ja hallinnossa samoilla perusteilla. Menettelyä koskevien seikkojen osalta on kuitenkin oltava selvää, minkä viranomaisen toimivaltaan kuuluu ratkaista hallintoviranomaiselle palautuneita asiakirjoja koskevat asiakirja- ja tietopyynnöt. Julkisuuslain 14 §:ssä ilmaistu pääsääntö, jonka mukaan asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, olisi asianmukainen menettely.

Työryhmän ehdotus, jonka mukaan säännöksiä sovellettaessa hallintolainkäyttöviranomaisella tarkoitetaan paitsi korkeinta hallinto-oikeutta, hallinto-oikeuksia, vakuutus-oikeutta ja markkinaoikeutta, myös niitä muutoksenhakuasioita käsittelemään perustettuja lautakuntia, joissa sovelletaan hallintolainkäyttölakia, on perusteltu.

Diaaritiedot

Työryhmän ehdotusten yhtenä keskeisenä lähtökohtana on se, että oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuutta järjestettäessä diaaritietojen julkisuutta koskevat ratkaisut vaikuttavat siihen, miten oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuus voidaan toteuttaa. Diaaritietojen julkisuus ja salassapito on nivelletty oikeudenkäyntiasiakirjoja koskevaan sääntelyyn siten jossain määrin eri tapaan kuin voimassa olevassa laissa oikeudenkäynnin julkisuudesta, jonka tietoja oikeudenkäynnistä koskeva 2 §:n säännös ei anna liikkumavaraa siihen tapaan kuin työryhmän ehdotus diaaritietojen julkisuuden järjestämisestä.

Työryhmä esittää, että hallintolainkäytön asiarekistereihin sovellettaisiin julkisuuslain ja henkilötietolain säännöksiä. Ehdotusta voidaan edellä Yleistä-osassa tarkastelluista syistä pitää lähtökohtaisesti perusteltuna, vaikka se diaarin asianosaistietojen osalta kaventaakin julkisuutta nykyiseen sääntelyyn verrattuna eräissä asiaryhmissä.

Diaaritietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevalla sääntelyllä on yhtymäkohta erityisesti päätösten, mutta myös muiden oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuutta koskevaan sääntelyyn. Työryhmä ehdottaa, että asiarekisteriin merkitty tieto tulisi voida pitää julkisuuslaissa ja henkilötietolaissa säädettyjen salassapitotilanteiden lisäksi salassa myös, jos se on tarpeen tuomioistuimen ja muun lainkäyttöelimen

päätöksen perusteluiden mahdollisimman laajan julkisuuden toteuttamiseksi. Päätösten julkisuuden osalta pääsääntönä työryhmämietinnössä ehdotetaan, että päätös perusteluineen olisi julkinen julkisuuslain mukaisesti, mikä käytännössä tarkoittaa muun ohella sitä, että salassa pidettäviä tietojakin sisältävistä päätöksistä voitaisiin julkisuuslain 10 §:stä ilmenevä ”julkisuuden maksimointiperiaate” huomioon ottaen antaa tietoja varsin laajasti siten, että päätöksistä ei tietoja annettaessa ilmene, ketä tai keitä asia koskee. Tämä järjestely edellyttää, että myöskään diaarista asianosaisten henkilöllisyys ei ilmene, koska muutoin salassa pidettävä tieto voitaisiin yhdistää asianosaiseen. Kun otetaan huomioon, että oikeudenkäynnin julkisuuden toteutumisen kannalta päätösten mahdollisimman suuri julkisuus on keskeinen seikka ja että ehdotettu tapa mahdollistaisi yksityiskohtaisten perustelujen antamisen julkisuuteen, voidaan henkilöllisyyden paljastavien diaaritietojen salassapitoa eräiden asiaryhmien osalta pitää perusteltuna.

Työryhmän esittämä ratkaisu ei kuitenkaan ole ongelmaton. Tiettyä henkilöä koskevan oikeudenkäynnin olemassaolon julkisuuden varmistamiseksi diaarin julkisuus on keskeinen seikka. Työryhmän perusratkaisu diaarin ja päätösten julkisuuden ja salassapidon niveltämisestä johtaa lisäksi siihen, että diaarin asianosaistiedoista ilmeisesti tulisi salassa pidettäviä myös eräissä sellaisissa asiaryhmissä, joissa diaaritieto sellaisenaan ei paljasta salassa pidettävää tietoa. Ongelmallisin asiaryhmä viimeksi mainitussa suhteessa on veroasiat.

Työryhmän mietinnön liitteessä olevassa säännösluonnoksessa on lausuttu, että ao. säännöksen perusteluissa todettaisiin, missä asiaryhmissä diaariin merkityn tiedon pitäminen salassa tulisi kysymykseen sillä perusteella, että se on tarpeen tuomioistuimen päätöksen perusteluiden mahdollisimman laajan julkisuuden toteuttamiseksi. Useimpia säännösluonnoksessa mainituista asiaryhmistä, jotka luetellaan myös tämän muistion Yleistä-osassa, voidaan pitää salassa pidettävinä jo suoraan julkisuuslain tai erityislainsäädännön nojalla (esim. hoitoon määrääminen mielenterveysasiassa ja lastensuojeluasiat), mutta esimerkiksi lakia verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta tuskin voidaan tulkita niin, että siitä voitaisiin johtaa veroasian asianosaisten nimen salassapito tuomioistuimen diaarissa. Siten ainakin veroasioissa asianosaisten nimien ja muiden tunnistetietojen salassa pitäminen diaarissa perustuisi pelkästään siihen, että näin varmistettaisiin tuomioistuinten veroasioissa antamien päätösten mahdollisimman suuri julkisuus siten, että tietoja niistä voitaisiin antaa nimet ja muut tunnistetiedot mainitsematta, mutta muita tietoja salaamatta.

Voidaan todeta, että korkein hallinto-oikeus katsoi vuosikirjaratkaisussaan 2002:52, että tuomioistuinten diaariin ja muuhun asiakirjahakemistoon tehtyjen merkintöjen julkisuudesta ei voitu suoraan johtaa lisärajoituksia päätösten julkaisemiselle. Henkilö, joka ei ollut asianosainen, oikeutettiin saamaan jäljennös verotusta koskevasta salassa pidettäviä verotustietoja sisältävästä korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä verovelvollisen nimi ja muut tunnistetiedot peitettyinä sen estämättä, että vastaavat merkinnät diaarissa olivat julkisia. Päätöksessä on toisaalta kuitenkin viitattu diaarin julkisuutta ja verotusta koskevien päätösten julkaisemista koskevien säännösten ristiriitaisuuteen ja yhteensopimattomuuteen.

Kaiken kaikkiaan säännösluonnoksen asiaryhmäluetteloa voidaan pitää verrattain laajana, mutta toisaalta työryhmän ehdotus on johdonmukainen. Olisi kuitenkin syytä joka tapauksessa harkita, olisiko lakiin otettava säännös siitä, että henkilö voi yksinkertaisella tavalla luopua itseään koskevien tietojen salassapidosta. Tämä tosin on mahdollista ilman nimenomaisen säännöksen tukeakin. Jäljempänä tässä lausunnossa asiaa tarkastellaan erityisesti hallinnollisen vapaudenriiston osalta. Toisaalta voi olla tilanteita, joissa esimerkiksi pörssiyhtiöllä on nimenomainen velvollisuus kertoa sitä koskevasta oikeudenkäynnistä.

Työryhmä ei määrittele, millä tavalla ratkaistaan se, missä asiaryhmissä tai asioissa muutoin julkisia diaaritietoja voidaan pitää salassa päätöksen perusteluiden mahdollisimman laajan julkisuuden toteuttamiseksi. Ratkaisu jouduttaisiin ehkä tekemään erikseen kussakin hallintolainkäyttöelimestä. Käytännön syistä tulisi ilmeisesti tehtäväksi hallintoasiana (ei siis lainkäyttöratkaisuna) päätös siitä, missä asiaryhmissä henkilöllisyyttä koskevat tiedot pidetään salassa. Se, että vasta kutakin päätöstä annettaessa tai asiakirjapyyntöön vastattaessa erikseen ratkaistaisiin, onko asianosaistiedot diaarissa pidettävä salassa, ei ole toimiva eikä mahdollinenkaan menettely, vaan jo diaaritietoja kirjattaessa tulee olla selvillä, ovatko ne salassa pidettäviä.

Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä todeta, että Suomen perustuslain 12 §:n 2 momentissa edellytetään julkisuuden rajoittamiselta lain tasoista sääntelyä. On kyseenalaista, voitaisiinko ratkaisun tekemistä hallintolainkäyttöelimestä perustaa yksinomaan säännösluonnokseen sisältyvän kaltaiseen eräänlaiseen valtuutussäännökseen ja lakiesityksen perustelujen asiaryhmäluetteloon.

Asiaryhmien määrittelyn tulee käytännön syistäkin olla yksiselitteisen tarkkarajainen ja mahdollisimman samanlainen eri tuomioistuimissa ja eri tuomioistuinasteissa. Täysin selvää ei ole, missä

asiaryhmissä diaariin merkittävät tiedot asianosaisten henkilöllisyyden osalta ovat suoraan julkisuus- tai erityislain perusteella salassa pidettävät, missä taas tarvitaan erillistä ratkaisua tietojen salassapitamisesta. Lainvalmistelun myöhemmässä vaiheessa on joka tapauksessa käytävä yksityiskohtaisesti läpi hallintolainkäyttöelinten asiaryhmät ja kunkin asiaryhmän osalta pohdittava salassapitotarve. Järjestelmän toiminta edellyttää myös, että asianosaisten nimien ja muiden tunnistetietojen salassapito on johdonmukaista sekä hallintolainkäyttöviranomaisissa että hallintoviranomaisissa.

Ainakin säännösten perusteluissa on syytä tuoda selvästi esille, millä tavoilla diaaritietojen julkisuutta ja salassapitoa koskevalla sääntelyllä on yhtymäkohtia päätösten ja muiden oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuutta ja salassapitoa koskevaan sääntelyyn. Nämä seikat eivät työryhmän mietinnön liitteenä olevasta säännösluonnoksesta ilmene.

Työryhmä ei erityisen yksilöidysti esitä, missä tilanteissa salassa pidettävästä asiarekisteriin merkitystä tiedosta tulisi olla mahdollista antaa tieto toiselle henkilölle tai viranomaiselle. Ehdotus ja sen liitteenä oleva säännösluonnos ovat tämän seikan osalta sikäli eri sisältöiset, että ehdotuksessa tiedonantomahdollisuus koskee kaikkia salassa pidettäviä diaaritietoja, kun säännösluonnoksen perusteella se koskisi vain suoraan julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä tietoja (ts. ei esimerkiksi veroasian diaaritietoja).

Työryhmä ehdottaa, että kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden vuoksi henkilön hallinnollista vapaudenriistoa koskevissa asioissa hallintotuomioistuimella olisi velvollisuus pitää julkista luetteloa toimien kohteina olleista sellaisista henkilöistä, joiden asiaa tuomioistuin on viimeisten kahden vuoden aikana käsitellyt. Tällaista luetteloa on Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeudenmukaisen ja julkisen oikeudenkäynnin vaatimuksesta huolimatta pidettävä kyseenalaisena, eikä ehdotuksessa ole nimenomaisesti tarkasteltu luettelon pitämistä sopimuksen 8 artiklassa tarkoitettuna yksityiselämän kunnioitusta koskevan vaatimuksen valossa. Voidaan peräti arvioida, että yleisesti ottaen mielenterveysasioiden asianosaisten yksityisyyden suoja vaarantaisi luettelointia vähemmän sittenkin se, että heidän nimensä eivät diaarissa olisi salassa pidettäviä. Luettelon välttämättömyyttä harkittaessa on myös otettava huomioon, että toisin kuin asian käsittelyn ensi vaiheessa, tuomioistuinvaiheessa hallinnollista vapaudenriistoa koskevat asiat ovat usein asianosaisaloitteisia. Yksi ratkaisumalli voisi olla, että hallinnollista vapaudenriistoa koskevissa asioissa asianosaisten henkilöllisyyttä koskevat tiedot diaarissa olisivat lähtökohtaisesti salassa

pidettävät, mutta näiden henkilöiden mahdollisuudet saattaa halutessaan itseään koskevaan oikeudenkäyntiin liittyvät asianosaistiedot julkisiksi turvattaisiin mahdollisuuksien mukaan.

Oikeudenkäyntiin liittyvien asiakirjojen julkisuus

Työryhmä ehdottaa, että oikeudenkäyntiaineistoon kuuluvien asiakirjojen julkisuuteen ja salassapitoon sovelletaan julkisuuslain ja erityislakien säännöksiä kuten hallinnossakin. Ehdotuksen perustelut ovat asianmukaiset.

Päätöksen julkisuuden määrittely on keskeinen seikka oikeudenkäynnin julkisuudesta säädettäessä. Päätösten julkisuudella on keskeinen merkitys tuomioistuinten toiminnan valvontaa ajatellen kuten myös oikeuskäytäntöä koskevan tiedon välittämisessä. Työryhmä ehdottaakin, että tuomioistuimen päätös perusteluineen olisi julkinen julkisuuslain mukaisesti. Työryhmä tarkoittanee, että sovellettavaksi tulevat paitsi julkisuuslain myös erityislakien säännökset julkisuudesta ja salassapidosta, kuten työryhmän mietinnön liitteenä olevan säännösluonnoksen 6 §:n 1 momentissa mainitaan. Kuten edellä diaaritietoja koskevaa ehdotusta tarkasteltaessa on todettu, ehdotus tarkoittaa sitä, että salassa pidettävissä asioissa päätöksestä olisi annettavissa tietoja siten, että vain asianosaisten nimet ja muut tunnistetiedot jätetään ilmoittamatta. Tämä taas edellyttää diaarin asianosaistietojen salassapitoa samoissa asiaryhmissä. Työryhmän ehdotusta voidaan pitää perusteltuna ottaen huomioon, että useimmiten lienee tärkeämpää saada tieto tuomioistuimen päätöksen sisällöstä kaikkine perusteluineen kuin tieto siitä, ketä päätös koskee. Erityisesti ylimpien tuomioistuinten kohdalla on tärkeää turvata päätösten mahdollisimman suuri julkisuus.

On kuitenkin syytä muistaa, että annettaessa jäljennöksiä asianosaisten nimet poistettuina päätöksen sisältöä voi joskus olla vaikea hahmottaa. Tekstin luettavuuden säilymiseksi nimet korvataankin kirjainsymboleilla tuomioistuinten julkaistessa ratkaisuselosteita ennakkopäätöksistään. On myös oltava selvää, poistetaanko jäljennöksistä vain asianosaisten nimet, kaikki nimet vai kaikki tiedot, joiden perusteella asianosainen on tunnistettavissa. Järjestelmän toimivuuden säilymiseksi voikin olla tarpeen salata jäljennöksistä sellaisiakin tietoja, jotka ovat yleisjulkisia. Myös tähän salaamiseen on oltava riittävä valtuutus laintasoisessa säädöksessä.

Ehdotus lienee ymmärrettävä käytännön työn kannalta sujuvalla tavalla siten, että päätöksiä ei nimien ja muiden tunnistetietojen osalta tarvitse tuomioistuimen lainkäyttöratkaisuin erikseen määrätä salassa

pidettäväksi, vaan tietojen antaminen salassa pidettäviä tietoja sisältävistä päätöksistä nimiä mainitsematta voi entiseen tapaan jatkua julkisuuslain 14 §:ssä tarkoitettuun ensi vaiheen virkamiesratkaisuihin. Tämä on ainakin korkeimman hallinto-oikeuden toiminnan kannalta käytännössä tärkeitä, kun siltä pyydetään päivittäin jäljennöksiä tai tietoja useista salassa pidettäviä tietoja sisältävistä päätöksistä.

Jatkovalmistelussa voitaneen selvittää, olisiko sellaisessa asiassa annetussa päätöksessä, jossa asianosaistiedot diaarissa ovat salassa pidettäviä, syytä olla merkintä siitä, että päätös sisältää salassa pidettäviä tietoja.

Salassa pidettäviä tietoja voi sisältyä päätöksiin myös niissä asioissa, joissa asianosaistietoja diaarissa ei niiden julkisuutta koskevan sääntelyn perusteella voida pitää suoraan lain nojalla salassa pidettävinä tai joissa asianosaistietoja ei ole ennalta päätetty salassa pidettäväksi. Salassapitotarve saattaa myös liittyä muuhun kuin asianosaista koskevaan seikkaan. Näitä tilanteita ajatellen työryhmä on mietinnön sivulla 55 ehdottanut, että tuomioistuimien voi poikkeuksellisesti ja tietyin edellytyksin päättää, että päätös voidaan kokonaan tai osaksi pitää salassa, ei kuitenkaan lopputulosta ja sovellettuja lainkohtia. Voidaan kuitenkin kysyä, että eikö näissä tapauksissa päätöksen salassapidon tulisi nykyiseen tapaan määräytyä suoraan julkisuus- ja erityislakien perusteella. Työryhmän ehdotus jättää myös epäselväksi, mikä nyt po. sääntelyn suhde on työryhmän ehdottamaan pääsääntöön, kun jo sen nojalla voidaan salassapitointressit turvata asianmukaisesti. Epäselväksi myös jää, onko työryhmä tarkoittanut, että tuomioistuimien tekisi salassapitopäätöksen lainkäyttöratkaisuna.

Työryhmä on muotoillut ehdotuksensa niin, että edellä selostettu tuomioistuimen mahdollisuus päättää salassa pitämisestä koskee minkä asiakirjojen tahansa salassa pitämistä. Ehdotuksen perusteluista saa kuitenkin sen käsityksen, että työryhmä on tarkoittanut asiakirjojen sijasta vain päätösten salassa pitämistä. Lisäksi on syytä todeta, että mietinnön liitteenä oleva säännösluonnos eroaa varsinaisessa mietintötekstissä esitetystä muotoilusta perin vaikeasti avautuvalla tavalla siltä osin kuin säännösluonnoksessa viitataan salassapitosäännösten soveltamiseen.

Jos työryhmän edellä mainitussa ehdotuksessa tarkoitetaan paitsi päätöksiä, myös muita asiakirjoja, jää epäselväksi, mikä säännöksen tarkoitus on. Selkeä ratkaisu olisi tyytyä työryhmän ehdottamaan pääsääntöön, jonka mukaan asiakirjojen julkisuus ja salassapito määräytyy julkisuuslain ja erityissäännösten perusteella. Yleisesti voidaan lisäksi todeta, että salassapitomääräysten antaminen pääasian

ratkaisun yhteydessä on menettelynä raskas ja saattaa käytännössä muodostua kaavamaiseksi siten, että asiakirjojen erittely niiden julkisiin ja salassa pidettäviin osiin jää puutteelliseksi.

Työryhmä ehdottaa, että yleisiä säännöksiä hallintolainkäyttöasiassa annetun päätöksen julkisuudesta ja salassapidosta sovellettaisiin myös veroasioissa. Tulkinnanvaraiseksi verotusta koskevien päätösten julkisuutta arvioitaessa ei saa jäädä, sovelletaanko verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain niitä säännöksiä, joiden mukaan verotusta koskevien asiakirjojen salassapito määräytyy, ja miltä osin. Voitaneen arvella, että julkisuuslain ne salassapitosäännökset, jotka yleisimmin voisivat tulla sovellettaviksi (esim. lain 24 §:n 1 momentin liike- ja ammattisalaisuuksia ja yksityisen elinkeino toimintaa koskevia seikkoja koskeva 20 kohta ja henkilön vuosituloja, kokonaisvarallisuutta ja taloudellista asemaa koskeva 23 kohta), ovat suppeampia kuin verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain verotusasiakirjojen salassapidon sisältöä määrittelevät säännökset.

Työryhmän mietinnön sivulta 55 ilmenevää ehdotusta siitä, että tuomioistuin voi tietyin edellytyksin päättää salassa pidettäviä tietoja sisältävän päätöksen tai sen osan julkisuudesta, on pidettävä asianmukaisena. Selvyyden vuoksi olisi syytä säätää, että tietojen antamisen lisäksi mahdollisuus koskee päätöksistä laadittujen ratkaisuselosteiden julkaisemisesta.

Asianosaisen oikeus saada tietoja asiakirjasta

Asianosaisen tiedonsaantioikeuden rajoittamista koskevat perustelut työryhmän ehdotuksessa ovat suppeahkot, mutta sinänsä hyväksyttävät.

Työryhmän mietinnön liitteenä olevassa säännösluonnoksessa oleva luettelo muista kuin julkisista asiakirjoista, joista asianosaisella ei ole oikeutta saada tietoa, on asianmukainen. Tuomioistuimessa käytyjä oikeudenkäymiskaaren 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja salassa pidettäviä neuvotteluja koskevat säännökset on tarkoitettu sisällyttää niihin yhteisiin oikeudenkäynnin julkisuutta koskeviin säännöksiin, jotka koskevat sekä hallintolainkäyttöä että riita- ja rikosasioiden oikeudenkäyntiä. Sen seikan, että asianosaisellakaan ei ole oikeutta saada oikeuden neuvottelua koskevia tietoja, on kuitenkin käytävä laista joka tapauksessa selvästi ilmi. Tässä yhteydessä on syytä myös todeta, että edellä tarkoitetuksi neuvotteluksi katsottavaa aineistoa voi sisältyä ja varsin usein sisältyykin säännösluonnoksen 7 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuihin asiakirjoihin.

Suullisen käsittelyn julkisuus

Työryhmän ehdotus suullisen käsittelyn julkisuudesta on muutoin asianmukainen, mutta olisi vielä harkittava, olisiko tuomioistuimelle jätettävä mahdollisuus toimittaa suullinen käsittely yleisön läsnä olematta, jos julkisesta käsittelystä saattaa koitua asianosaiselle erityistä haittaa. Voidaan todeta, että 1.3.2002 voimaan tulleen markkinaoikeuslain 15 §:ssä säädetään, että suullinen käsittely on toimitettava suljetuin ovin sellaisissa lainkohdassa tarkoitetuissa asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus tai jotka markkinaoikeus määrää käsiteltäväksi suljetuin ovin sillä perusteella, että julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa. Säännös perustuu perustuslakivaliokunnan kannanottoon (PeVL 35/2001 vp). Hallinto-oikeuslain, joka tuli voimaan 1.11.1999, 22 §:n 1 momentin mukaan käsittely on toimitettava suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus. Hallinto-oikeus voi lisäksi määrätä asian käsiteltäväksi suljetuin ovin, milloin julkisesta käsittelystä koituisi asianosaiselle erityistä haittaa.

Menettely- ja muutoksenhakusäännökset

Työryhmän ehdotus siitä, että tietojen antamista asiakirjasta koskevien sivullisten pyyntöjen ratkaiseminen on hallintoasia, on monista eri syistä perusteltu. Asiakirjapyyntöjen ratkaiseminen lainkäyttöasioina olisi menettelyltään raskas ja sitoisi tarpeettomasti resursseja varsinkin niissä hallintolainkäyttöelimissä, joille tehdään päivittäin lukuisia, jopa kymmeniä, asiakirjapyyntöjä. Aivan yhtä perusteltua on ratkaista asianosaisten oikeudenkäynnin vireilläolon jälkeen tekemät asiakirjapyyntönot hallintoasioina.

Sen sijaan tietopyynnön ratkaiseminen lainkäyttöasiana on perusteltua silloin, kun tietopyynnön on esittänyt vireillä olevan asian asianosainen ja pyyntö kohdistuu asian oikeudenkäyntiaineistoon. Näissäkään tilanteissa ei ainakaan selvissä myönteisissä ratkaisuisissa ole tarvetta lainkäyttöratkaisuun, vaan tiedon luovuttamisesta voi tällöin päättää esimerkiksi asian esittelijä tai muu asiaa käsittelevä virkamies, kuten jaostonotaari.

Säännösluonnoksen 11 §:n 2 momentissa puhutaan tiedon pyytämisestä vireillä olevaan oikeudenkäyntiin liittyen. Säännöksessä tarkoitettaneen juuri siinä hallintolainkäyttöelimessä vireillä olevaa oikeudenkäyntiä, josta asiakirjoja pyydetään, eikä tilannetta, jossa oikeudenkäynti on vireillä jo muutoksenhakutuomioistuimessa ja asiakirjoja (esimerkiksi esittelijän muistiota) pyydetään siltä

tuomioistuimelta, jonka päätökseen on haettu muutosta. Vähintään perusteluissa olisi syytä lausua asiasta selvästi.

Tietopyyntöä hallintoasiana ratkaistaessa sovellettaisiin hallintolakia ja lainkäyttöasiana ratkaistaessa hallintolainkäyttölakia, joissa kummassakin on säännökset asianosaisen kuulemisesta. Se, keitä kulloissakin tietopyyntöasiassa on pidettävä asianosaisena, voi olla vaikeasti ratkaistava kysymys. Todennäköistä on, että niiden henkilöiden kuuleminen, joita koskevia tietoja on pyydetty, tulee käytännössä edelleenkin kysymykseen vain poikkeuksellisesti eikä kuulemista tarvitse suorittaa ainakaan siinä tilanteessa, että pyydetty asiakirja tai tieto on epäilyksittä julkinen. Muutoin tietojen antaminen julkisistakin asiakirjoista viivästyy pahasti eikä julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaisia määräaikoja voida noudattaa.

Säännösluonnoksen 12 §:ssä on esitetty, missä vähimmäiskokoonpanossa kukin hallintolainkäyttöelin on toimivaltainen käsittelemään oikaisuasian. Mitä erityisesti tulee korkeimpaan hallinto-oikeuteen, työryhmä ehdottaa, että korkein hallinto-oikeuskin käsittelee julkisuuslain 14 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetun oikaisuopyynnön hallintoasiana. Tähän asti oikaisuopyynnot on korkeimman hallinto-oikeuden kansliaistunnossa käsitelty lainkäyttöasioina, vaikka ensi vaiheen virkamiesratkaisussa on ollut kyse hallintoasiasta. Perusteita sille, miksi oikaisuasioita ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa edelleenkin voitaisi käsitellä lainkäyttöasioina, ei ole esitetty. Tässä yhteydessä todettakoon, että korkein hallinto-oikeus käsittelee ylimpänä lainkäyttöasteena julkisuuslain 33 §:ssä tarkoitetut asiakirjajulkisuusasiat.

Työryhmä on esittänyt vaihtoehtoiset mallit oikaisuasian käsittelystä tilanteessa, jossa asiakirja, joka tulee toimitettavaksi hallintolainkäyttöelimelle, on vielä hallintoviranomaisen hallussa. Mietinnössä mainituista vaihtoehtoista ensimmäinen on hallintolainkäytön muutoksenhakujärjestelmän perusteisiin paremmin soveltuva.

Työryhmän ehdotukset, jotka koskevat muutoksenhakua oikaisupäätökseen ja hallintolainkäyttöpäätökseen, ovat asianmukaiset ja perustellut.

Täytäntöönpanon osalta työryhmä ehdottaa, että muutoksenhaun tulisi lykätä asiakirjapyyntöön annetun päätöksen täytäntöönpanoa. Kysymykseen tulee käytännössä lähinnä vain päätös, jolla hallintolainkäyttöelin on päättänyt antaa asiakirjan. Työryhmän ehdotus on asianmukainen, mutta

käytännössä täytäntöönpanoonkin liittyen voi olla ongelmana, ketä myönteisen päätöksen osalta ylipäätään voidaan pitää sellaisena asianosaisena, jolle päätös tulee toimittaa ja jolla on valitusoikeus päätöksestä.

Säännösluonnoksen sanamuoto on tulkinnanvarainen sikäli, että siitä ei täysin selvästi ilmene, onko tarkoitus, ettei myöskään julkisuuslain 14 §:ssä tarkoitettuna virkamiesratkaisuna tehtyä myönteistä päätöstä voitaisi panna täytäntöön. Tätä ei liene kuitenkaan tarkoitettu, ja tässä on syytä todeta, että julkisuuslain perusteella ei oikaisuin voi hakea muutosta virkamiehen ratkaisuun, jolla hän on päättänyt antaa asiakirjan. Julkisuuslain sääntelyä voidaan pitää jossain määrin epä johdonmukaisena siihen nähden, että vastaavasta viranomaispäätöksestä voidaan valittaa, mutta kaiken kaikkiaan perusteltavissa olevana, sillä muutoin tietojen antaminen selvästi julkisistakin asiakirjoista lykkääntyisi.

Erinäiset säännökset

Työryhmä ehdottaa, että hallintoasiana käsitellyn tietopyynnön ratkaisusta ei peritä maksua. Ehdotus on asianmukainen, mutta tulisi harkita myös lainkäyttöasioina käsiteltyjen ratkaisujen maksuttomuutta etenkin siinä tilanteessa, että tietoa on pyytänyt asianosainen.

Voimaantuloa koskevia siirtymäsäännöksiä ei ehdotuksessa ole tarkemmin käsitelty. Kun ehdotus sisältää eräitä merkittäviä muutoksia nykytilaan nähden, erityisesti diaarin julkisuuden osalta, on lainvalmisteluvaiheessa riittävän yksityiskohtaisesti pohdittava, mitä vaikutuksia uusilla säännöksillä olisi ennen niiden voimaantuloa laadittujen asiakirjojen ja tietojen julkisuuteen ja salassapitoon.

Eräät Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietinnön 7.2.2002 (KM 2002:1) ehdotukset

Työryhmän ehdotuksen liitteenä olevan säännösluonnoksen johdannossa todetaan, että työryhmän käsityksen mukaan hallintolainkäytössä olisi tarkoituksenmukaista soveltaa eräitä Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietintöön sisältyviä säännösehdotuksia. Näitä olisivat säännökset yleisön läsnäolon rajoittamisesta, suullisen käsittelyn taltioinnista, suljetussa käsittelyssä esille tulleiden tietojen salassapitovelvollisuudesta, tuomioistuimen neuvottelun ja äänestyksen salassapidosta, ratkaisusta tiedottamisesta asianosaiselle sekä salassapitovelvollisuuden rikkomisen rangaistuksista. Työryhmä ilmeisesti tarkoittaa myös, että sovellettavaksi tulisi toimikunnan säännösehdotus asiakirjan julkiseksi tulemisen ajankohdasta.

Useimmista näistä säännöshdotuksista on lausuttu korkeimman hallinto-oikeuden lausunnossa oikeusministeriölle 14.5.2002 Oikeudenkäynnin julkisuus -toimikunnan mietinnöstä. Lausunnossa on kritisoitu eräiden ehdotettujen säännösten sisältöä.

Lainsäädäntötekkinen tarkastelu

Hallintolainkäytön julkisuutta ja riita- ja rikosasioiden oikeudenkäynnin julkisuutta koskevat säännökset lienee tarkoituksenmukaisinta sisällyttää yhteen oikeudenkäynnin julkisuutta koskevaan lakiin, vaikka vain osa säännöksistä tulisi koskemaan kaikkia prosessilajeja ja vaikka laki koskisi tuomioistuinten ohella myös muutoksenhakulautakuntia. Säännösten sijoittaminen samaan lakiin saattaisi myös havainnollistaa eri prosessilajien erityisiä piirteitä julkisuus- ja salassapitosäätelyn osalta.

Riippumatta siitä, mihin lakiin keskeiset oikeudenkäynnin julkisuutta hallintolainkäytössä koskevat säännökset sijoitetaan, on tärkeää, että säännösten suhde muuhun lainkäytön julkisuuteen liittyvään lainsäädäntöön on selvä. Tässä suhteessa erityisen keskeinen on suhde julkisuuslakiin, lakiin verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta sekä lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista.

Lainvalmistelun yhteydessä on lisäksi selvitettävä, missä muissakin laeissa on oikeudenkäynnin julkisuutta koskevia tai siihen liittyviä säännöksiä (tässä voidaan mainita esim. ampuma-aselain 113 §:n 2 momentti) ja miltä osin sellaiset oikeudenkäynnin julkisuutta koskevat säännökset olisi syytä sisällyttää säädettävään lakiin.

Lainkäyttöviranomaisen tiedonsaantioikeus

Työryhmän puheenjohtaja Arja Manner on työryhmän mietinnön liitteenä olevassa muistiossaan lausunut, että tuomioistuinten ratkaisutoiminnan kannalta on välttämätöntä, että tuomioistuimet saavat salassapitosäännösten estämättä muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta valitusasian ratkaisemisessa tarvittavat tiedot. On johdonmukaista, että alueellisista hallinto-oikeuksista ja vakuutusoi-keudesta säädettyyn tapaan säädetään nimenomaisesti myös korkeimman hallinto-oikeuden oikeudesta saada lainkäyttötoiminnassaan tarvitsemansa salassa pidettävät tiedot muilta viranomaisilta ja julkista tehtävää hoitavilta. Lakiin olisi myös syytä ottaa säännös, joka koskee tuomioistuimen oikeutta omasta aloitteestaan toimittaa muulle kuin valituksenalaisen hallintopäätöksen tehneelle viranomaiselle

oikeudenkäyntiin liittyen salassa pidettäviä oikeudenkäyntiasiakirjoja esimerkiksi lausunto- ja selvityspyyntöjen yhteydessä. Tuomioistuimen päätöksiä on myös jatkossakin voitava toimittaa soveltamiskäytännön yhdenmukaistamiseksi asianomaisille viranomaisille.